

Верховний
Суд

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

За період з 27.01.2020 по 31.01.2020

2020/4

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Дата прийняття:	28/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенція).
Назва:	CASE OF LOBAREV AND OTHERS v. RUSSIA (Applications nos. 10355/09 and 5 others – see appended list)
Зміст:	Справа стосувалася скарги заявників на те, що вони не мали можливості допитати свідків обвинувачення, які ухилялись від правосуддя. Заявників було засуджено в період між 2008 та 2014 роками. Засудження, в основному, ґрунтувалося на досудових показаннях свідків обвинувачення, які не були присутні в суді з причини оголошення їх в розшук. Заявники подали апеляційні скарги, у яких вказували, що національні суди не доклали достатньо зусиль для забезпечення присутності свідків в суді і зачитали їх попередні досудові показання. Проте вироки судів першої інстанції були підтримані після їх апеляційного перегляду. Посилаючись на пункт 1 та підпункт «d» пункту 3 статті 6 Конвенції, заявники скаржилися, що кримінальне провадження проти них було несправедливим через те, що національні суди зачитали показання свідків обвинувачення без достатніх підстав, чим обмежили право заявників на допит цих свідків в суді.
Констатоване порушення (стаття):	Відсутність порушення пункту 1 та підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).
Дата прийняття:	28/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/01/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF YUNUSOVA v. RUSSIA (Application no. 5489/10)
Зміст:	У заяві до ЄСПЛ заявниця скаржилась на невиконання постановленого на її користь рішення національного суду та на те, що вона не мала ефективного засобу правового захисту в системі національного права.

Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Суд постановив, що держава-відповідач зобов'язана забезпечити відповідними засобами впродовж трьох місяців виконання відкладених рішень суду, постановлених на користь заявниці.
Дата прийняття:	28/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF ZINATULLIN v. RUSSIA (Application no. 10551/10)
Зміст:	<p>Справа стосувалась нещасного випадку, що відбувся із заявником на будівельному майданчику поблизу його школи, в результаті якого він отримав ступінь інвалідності.</p> <p>Заявник – З., інтереси якого в ЄСПЛ представляла його мати, був серйозно травмований у 2008 році, коли він провалився крізь діру в підлозі недобудованої будівлі поблизу своєї школи.</p> <p>Будівля належала на праві власності мерії м. Тольятті. Будівельні роботи на цьому об'єкті були призупинені у зв'язку із відсутністю фінансування впродовж декількох років. Учні мали вільний доступ до недобудови.</p> <p>Під час досудового розслідуванням було встановлено, що інцидент стався з власної необережності З., і тому проти посадових осіб офісу мера не було порушено кримінального провадження.</p> <p>В ході цивільного судового розгляду, ініційованого матір'ю З., суди встановили, що мерія міста як власник недобудованого об'єкту несе основну відповідальність за інцидент у зв'язку з неспроможністю закрити недобудову та присудили заявнику 3600 євро компенсації.</p> <p>Посилаючись на положення статті 2 Конвенції, З. скаржився на відмову органів влади порушити провадження проти посадових осіб, які були відповідальні за вжиття захисних заходів щодо недобудови. Він також скаржився, що присуджена компенсація в результаті цивільного провадження була неадекватною.</p> <p><i>Оцінка Суду</i></p> <p>У справах щодо неумисного/необережного заподіяння шкоди або смерті, і так само поставлення життя під ризик, вимога про наявність ефективної судової системи буде дотримана, якщо правова система забезпечує жертв (або їхніх найближчих родичів) засобом правового захисту у цивільних судах, лише ним одним або разом із засобом</p>

правового захисту в кримінальних судах, за допомогою якого можна встановити відповідальність або отримати відшкодування завданої шкоди. У разі коли державні посадовці або представники певних професій були залучені, також можуть передбачатися дисциплінарні заходи (див. *Nicolae Virgiliu Tănase*, п.159) (пункт 32 Рішення).

Хоча Конвенція не гарантує таке право, як право порушувати кримінальне провадження проти третіх осіб, навіть у справах неумисного втручання у право на життя або фізичну недоторканність, проте можуть бути виключні випадки, де ефективно кримінальне розслідування є необхідним для виконання процедурних зобов'язань за статтею 2 Конвенції. Такі обставини можуть бути наявні, наприклад, коли особа втратила життя або її життя було піддано ризикові у зв'язку з поведінкою державного органу, що виходить за рамки помилки чи необережності. Факт того, що недбалість була спричинена державними посадовими особами або державними органами, і що це виходило за рамки помилки або необережності, і коли відповідні органи влади повністю усвідомлювали імовірні наслідки та, ігноруючи наявні в них повноваження, не спромоглися вжити заходи, які були необхідними або достатніми для запобігання ризиків, що притаманні небезпечній діяльності, будучи відповідальними за загрозу життю, не були обвинувачені у вчиненні кримінального правопорушення або притягнуті до відповідальності, може становити порушення статті 2 Конвенції, незалежно від наявності інших засобів правового захисту, які особи можуть використовувати за власною ініціативою (див. *Öneryıldız*, §§ 71 and 93, and *Oruk v. Turkey*, no. [33647/04](#), §§ 56–66, 4 лютого 2014 року) (пункт 33 Рішення).

Після встановлення відповідних обставин інциденту і, зокрема, взаємозв'язку між недобудовою та мерією кримінально-правовий засіб правового захисту не був використаний, незважаючи на позицію суду та прокуратури, для того, щоб обґрунтувати висновки про відсутність складу злочину або ознак недбалості в діях посадових осіб мерії. Цих посадовців не було ідентифіковано, і докази стосовно обов'язку по забезпеченню безпеки незавершеної будівлі не були зібрані. Як наслідок, відмова провести кримінальне розслідування залишалась необґрунтованою, що суперечить меті встановлення відповідних фактів і притягнення до відповідальності винних осіб.

Щодо цивільно-правового засобу захисту, то хоча він і дозволив притягнути до відповідальності винних державних посадових осіб, проте не забезпечив належного розміру відшкодування (пункт 46 Рішення).

	Враховуючи наведене, Суд дійшов висновку про те, що кримінальний та цивільний засоби захисту у справі заявника, взяті у поєднанні, не забезпечили ефективного судового реагування, що узгоджується зі стримувальним ефектом судової системи та відведеної їй ролі у запобіганні порушень права на життя, що вимагається відповідно до статті 2 Конвенції.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 2 Конвенції (право на життя).
Дата прийняття:	28/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF NICOLAOU v. CYPRUS <i>(Application no. 29068/10)</i>
Зміст:	<p>Справа стосувалася смерті Н. – сина перших двох заявників та брата інших заявників.</p> <p>У 2005 році Н., якому на той час виповнилося 26 років, було зобов'язано пройти обов'язкову військову службу впродовж шести місяців. Після нічного відпочинку у вересні 2005 року Н. мав би повернутись до частини, проте його родину поінформували про те, що він не повернувся.</p> <p>Пізніше тіло Н. було знайдено під мостом, неподалік від його припаркованого автомобіля. Родина Н. стверджувала, що його родича вбили інші солдати.</p> <p>За результатами порушеного досудового розслідування органи поліції встановили, що Н. впав з мосту та загинув. Поліція виключила будь-які дії злочинного характеру.</p> <p>Органи влади також провели військове розслідування, ще два розслідування, розслідування, ініційоване Радою Міністрів, та ще одне розслідування, проведене працівниками поліції, яке завершилось в червні 2018 року.</p> <p>Генеральний прокурор у вересні 2018 року дійшов висновку, що неможливо встановити докази, які б вказали, що смерть Н. була результатом злочинної дії.</p> <p>Заявники скаржилися, що розслідування обставин смерті Н. не було належним.</p> <p>ЄСПЛ розглянув цю скаргу в аспекті зобов'язання провести розслідування відповідно статті 2 Конвенції.</p>

Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у процесуальному аспекті.
Дата прийняття:	28/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF ALI RIZA AND OTHERS v. TURKEY (Applications nos. 30226/10 and 4 others)
Зміст:	<p>Перший заявник – Р. був футбольним гравцем клубу «Trabzonspor Kulübü Derneği», що належав до числа вищої турецької професійної ліги (Клуб).</p> <p>У 2008 році він повернувся до рідної Англії, і клуб разом із Турецькою футбольною федерацією (the Turkish Football Federation) (Федерація) порушив проти Р. провадження за порушення умов контракту. На свій захист Р. стверджував, що Клуб заборгував йому заробітну плату та виплату гонорарів за матчі.</p> <p>В кінцевому підсумку Арбітражний комітет Федерації у 2009 році встановив, що Р. неправомірно розірвав договір, і наклав на нього штраф у сумі 61 596 євро. Р. подав скаргу на це рішення до Швейцарського арбітражного суду з питань спорту (the Swiss-based Court of Arbitration for Sport), проте його скарга була визнана неприйнятною з юрисдикційних підстав. Апеляція до Федерального суду Швейцарії (the Swiss Federal Court) була відхилена у 2011 році; того ж року Р. подав заяву до ЄСПЛ проти Швейцарії (№ 74989/11), розгляд якої наразі триває.</p> <p>Другий, третій та четвертий заявники належать до числа футбольних гравців – аматорів. У 2010 році проти заявників-аматорів Федерація порушила провадження за змову в участі у спортивних змаганнях впродовж важливого завершення сезону для їхньої футбольної команди. Рішенням першої інстанції Аматорського футбольного дисциплінарного комітету Федерації було встановлено, що заявники вчинили дисциплінарне правопорушення у вигляді «впливу на результати матчу», і їм було заборонено займатись будь-якою діяльністю, пов'язаною з футболом, строком на один рік. Це рішення надалі було одногосно підтримано Арбітражним комітетом Федерації.</p>

	<p>П'ятий заявник – А. є футбольним арбітром. У 2015 році він подав заперечення до Арбітражного комітету Федерації на її рішення про зниження рейтингу А. від помічника рефері вищого рівня до «провінційного рефері». Комітет відхилив заперечення А., встановивши, що його рейтингове пониження відповідало вимогам закону та процедури.</p> <p>Обґрунтовуючи свої доводи положеннями пункту 1 статті 6 Конвенції, всі п'ять заявників стверджували, що провадження в Арбітражному комітеті Федерації не було незалежним та неупередженим. Заявники вказували, зокрема, що члени цього комітету, які вирішували їхні справи, мали упередженість до футбольних клубів, оскільки вони були призначені Радою директорів Федерації, яка здебільшого складалася з колишніх членів або директорів футбольних клубів.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) щодо першого та п'ятого заявників у зв'язку із відсутністю незалежності та неупередженості Арбітражного комітету Федерації. ЄСПЛ також постановив, що держава-відповідач має вжити загальних заходів для вирішення основних системних проблем щодо Арбітражного комітету Федерації, які стали підставою для констатації порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>28/01/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>28/01/2020 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF KUSTOVA AND BIBANIN v. RUSSIA (Applications nos. 44309/06 and 39973/08)</p>
<p>Зміст:</p>	<p><i>Обставини справи відповідно до заяви №44309/06</i></p> <p>22 січня 2006 року міліція зупинила автомобіль заявниці, після чого остання пройшла тест на визначення вмісту алкоголю в крові, який дав позитивний результат. Офіцер міліції склав протокол про адміністративне правопорушення, в якому вказав адресу місця проживання заявниці (яка є її зареєстрованим місцем проживання) і зазначив дату розгляду її справи мировим суддею Ленінського районного суду м. Красноярська (the Leninskiy District Court) 10 лютого 2006 року.</p> <p>Імовірно, що у невстановлену дату судова повістка про судові засідання 10 лютого 2006 року у Советському районному суді м. Красноярська (the Sovetskiy District Court) була направлена за</p>

зареєстрованим місцем проживання заявниці (яка також була зазначена і в протоколі про адміністративне правопорушення).

10 лютого 2006 року заявниця клопотала про оголошення перенесення засідання, проте Ленінський районний суд м. Красноярська поінформував її, що стосовно заявниці не було порушено провадження у справі про вчинення нею адміністративного правопорушення. Надалі було з'ясовано, що того ж дня мировий суддя Советського районного суду м. Красноярська розглянув справу заявниці та обмежив її право керування транспортними засобами на строк 18 місяців.

18 лютого 2006 року заявниця отримала лист (також за її зареєстрованим місцем проживання) з копією рішення суду. Заявниця звернулась до апеляційного суду із скаргою, у якій, по-перше, зазначила свою зареєстровану адресу місця проживання; по-друге, вказувала, що протокол про адміністративне правопорушення мав би розглядатись іншим судом, а не судом, який фактично розглянув її справу. Таким чином, заявницю не було належним чином викликано до суду, внаслідок чого вона була позбавлена можливості бути присутньою в судовому засіданні або подати клопотання про перенесення засідання у зв'язку із хворобою.

11 квітня 2006 року Советський районний суд м. Красноярська підтримав рішення мирового судді.

Імовірно, що рішення суду апеляційної інстанції було направлено за її зареєстрованим місцем проживання. Отримавши копію рішення, заявниця подала клопотання про перегляд справи в порядку нагляду, проте воно було відхилено, як убачається з листа апеляційного суду від 3 липня 2006 року.

Обставини справи відповідно до заяви №39973/08

24 січня 2008 року в рамках провадження у справі про адміністративне правопорушення мировий суддя заслухав заявника та визнав його винним у вчиненні порушення, пов'язаного з безпекою руху на автомобільному транспорті, обмеживши його у праві керування транспортними засобами на строк чотири місяці. За вказівкою заявника його адвокат подав апеляційну скаргу.

5 лютого 2008 року мировий суддя, який визнав заявника винним, направив скаргу і матеріали справи до міського суду м. Геленджик. Супровідний лист до цієї кореспонденції містив прикріплену від руки записку із вказівкою (імовірно від судді працівникові суду), що «Бібанін буде викликаний на судові слухання на 15 годину 15 лютого 2008 року».

	<p>15 лютого 2008 року міський суд м. Геленджик підтримав рішення мирового судді. Апеляційний суд не заслуховував жодних показань, і жодна із сторін не брала участі в розгляді справи.</p> <p>Заявник у невстановлену дату отримав рішення апеляційного суду. Пізніше він вимагав перегляду рішень нижчестоящих судів і вказував, що його не було належним чином повідомлено про слухання в апеляційному суді. Голова міського суду м. Геленджик визнав, що матеріали справи не містять підтверджень повідомлення заявника про дату та час судового слухання, і з цієї підстави працівникові суду було оголошено догану.</p> <p>Прокуратура також подала скаргу, в якій вказала, що вина заявника не була підтверджена наявними доказами. Зокрема, враховуючи характер правопорушення, варто було допитати іншого водія, об'їзд автомобіля якого здійснював заявник; прокуратура також зазначала, що схема ДТП не містила інформації про дорожні знаки і не була підписана заявником та свідками.</p> <p>25 квітня 2008 року Краснодарський обласний суд, розглянувши апеляційні скарги, підтримав рішення суду від 24 січня 2008 року.</p> <p>11 липня 2008 року Верховний суд Російської Федерації відхилив скаргу заявника.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Відсутність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) щодо першої заявниці.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції щодо другого заявника.</p>
Дата прийняття:	28/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	<p>28/04/2020 (Палата)</p> <p>Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
Назва:	<p><u>CASE OF MEHMET ZEKİ ÇELEBİ v. TURKEY</u> (Application no. 27582/07)</p>
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявника на те, що кримінальне провадження проти нього за участь у діяльності терористичної організації («Робітнича партія Курдистану»), вимаганні та вчиненні вбивства було несправедливим у зв'язку із системними обмеженнями його права мати захисника.</p> <p>Впродовж кримінального провадження проти нього заявник неодноразово змінював свої показання.</p> <p>Під час першого затримання у 1999 році заявник вказав, що він шість разів вчиняв вимагання для партії і діяв як пособник.</p>

	<p>Надалі перед слідчим суддею та прокурором заявник зізнався у трьох епізодах вимагання і заперечив участь у вбивстві. Відповідно чинного законодавства на цьому етапі інтереси заявника адвокат не представляв.</p> <p>Під час судового провадження адвокат заявника заперечив всі раніше надані його клієнтом показання.</p> <p>Проте у 2004 році заявник вирішив підтвердити показання, вимагаючи передбаченої законом вигоди (зменшення строку покарання) в обмін на дачу інформації про свою діяльність та діяльність інших обвинувачених.</p> <p>Надалі заявник стверджував, що протягом наступних п'яти років і до його засудження у 2009 році він був залучений до двох епізодів вимагання і діяв як пособник під час вбивства, проте він заперечив будь-яку відповідальність за інші діяння. Засудження заявника ґрунтувалося на його ж свідченнях, а також свідченнях співобвинувачених, потерпілих і протоколах впізнання. Заявникові було призначено покарання у виді довічного позбавлення волі.</p> <p>В апеляційному порядку адвокат заявника оспорував використання свідчень, отриманих за відсутності захисника.</p> <p>У 2010 році Касаційний суд підтримав вирок суду першої інстанції.</p> <p>Посилаючись на відповідні положення Конвенції, заявник скаржився на обмеження його права на адвоката під час затримання і подальше використання його свідчень, отриманих за відсутності захисника, для його засудження.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення пункту 1 та підпункту «с» пункту 3 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>28/01/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>28/01/2020 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF ATAYEV v. RUSSIA (Application no. 39070/08)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>У своїй заяві до ЄСПЛ заявник вказував на такі аспекти порушення передбачених Конвенцією прав: стверджував, що його ув'язнення з 5 серпня по 10 вересня 2008 року не відповідало вимогам закону і що він не мав права на компенсацію у зв'язку із незаконним ув'язненням;</p> <p>заявляв про відсутність медичної допомоги, хоча потребував її через незадовільний стан здоров'я і під час голодування (страйку).</p>

Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність). Порушення пункту 5 статті 5 Конвенції.
Дата прийняття:	28/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/01/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF LAZAREVA v. RUSSIA</u> (Application no. 22298/11)
Зміст:	Справа стосувалася тверджень заявниці про неефективне розслідування обставин смерті її сина, якого у 2009 році було знайдено зі смертельним вогнепальним пораненням на посту караулу під час проходження ним обов'язкової військової служби.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 2 Конвенції (право на життя).
Дата прийняття:	28/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/01/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF FRAMIPEK S.R.O. AND AGRORACIO SENICA, A.S. v. SLOVAKIA</u> (Applications nos. 51894/14 and 52073/14)
Зміст:	У 2000 році обидві компанії-заявники уклали бізнес-угоди з компанією Б. з метою отримання фінансових інвестицій та надали їй певну суму коштів. Проте компанія Б. не змогла виконати контракти, і компанії-заявники їх розірвали. 18 жовтня 2002 року було ініційовано кримінальне провадження проти невстановленої особи, яка, діючи від імені компанії Б., уклала контракти з принаймні 52 компаніями, отримала суми коштів, але не виконала умов контрактів. Таким чином, в результаті цих дій компаніям було завдано шкоди на загальну суму близько 390 000 євро. 6 листопада 2002 року та 29 травня 2003 року законні представники компаній-заявників були допитані директором поліції в межах розслідування згаданого вище кримінального провадження. Вони

	<p>вказали на трьох осіб – представників компанії Б., які були присутні на переговорах під час укладення оспорюваних контрактів.</p> <p>Під час допитів законні представники компаній-заявників пред'явили цивільні вимоги про відшкодування шкоди і вказали відповідні суми.</p> <p>29 грудня 2008 року кримінальне провадження було припинено з тих підстав, що воно не стосувалося кримінального правопорушення. Це рішення було скасовано Генеральним прокурором за результатами розгляду скарги, поданої потерпілими компаніями.</p> <p>7 грудня 2009 року двом представникам компанії Б. були пред'явлені обвинувачення у вчиненні шахрайства. Пізніше таке рішення було скасовано і справу направлено на додаткове розслідування.</p> <p>28 лютого 2013 року відділ поліції знову припинив кримінальне провадження.</p> <p>Обидві компанії-заявники оскаржили таке рішення до Братиславської прокуратури, яка 5 серпня 2013 року відхилила скаргу першого заявника як необґрунтовану, а скаргу другого заявника – як таку, що подана із запізненням.</p> <p>3 та 8 жовтня 2013 року обидві компанії-заявники подали конституційні скарги, скаржачись на тривалість провадження у правоохоронних органах, яке стосувалось їхніх вимог до третіх сторін щодо завданої шкоди.</p> <p>12 грудня 2013 року Конституційний суд відхилив скарги обох компаній-заявників.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні з пунктом 1 статті 6 Конвенції.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>28/01/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>28/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF A.P. v. SLOVAKIA (Application no. 10465/17)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася скарг заявника (1999 року народження) на жорстоке поводження з ним та відсутність належного розслідування його тверджень.</p> <p>В лютому 2015 року два муніципальних офіцера поліції прийшли до школи заявника після тверджень про те, що він брав участь у нападі на іншого підлітка.</p>

	<p>Заявник стверджував, що його побив один із офіцерів поліції, і того ж дня він отримав медичні висновки про наявність ушкодження носа та набряку верхньої губи.</p> <p>В березні 2015 року заявник подав кримінальну скаргу на дії правоохоронців до районної поліції, проте слідчий відмовив у відкритті провадження, взявши до уваги пояснення офіцерів поліції про те, що заявник поводить себе агресивно, тому один із офіцерів поліції застосував до нього силу (взяв заявника у ліктьовий замок та вдарив його).</p> <p>Зрештою, за результатами подальших розслідувань було встановлено, що офіцери поліції діяли відповідно до закону.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у матеріальному та процесуальних аспектах.
Дата прийняття:	28/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/01/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF ANDREYEVY v. RUSSIA (Application no. 83399/17)
Зміст:	<p>Заявники у цій справі скаржились на незаконне поновлення строку апеляційного оскарження та подальше скасування остаточного рішення суду, постановленого на їхню користь обласним судом.</p> <p>28 липня 2015 року Міністерство оборони ініціювало провадження проти заявників, вимагаючи компенсації за частину квартири, наданої першому заявникові як військовому офіцеру та його родині, оскільки її площа перевищувала розмір, передбачений законодавством.</p> <p>28 вересня 2015 року Прикубанський районний суд м. Краснодар (the Prikubanskiy District Court) відмовив у задоволенні вимог Міністерства.</p> <p>Імовірно, що у невстановлену дату після судового засідання у районному суді копія рішення суду була направлена Міністерству. Немає доказів того, коли саме Міністерство отримало копію рішення.</p> <p>13 січня та 13 квітня 2016 року Міністерство звернулося з заявами до районного суду про видачу копії рішення суду від 28 липня 2015 року.</p> <p>15 червня 2016 року Міністерство отримало копію рішення і звернулося до апеляційного суду про поновлення строку на</p>

	<p>апеляційне оскарження до 23 червня 2016 року, оскільки Міністерство отримало копію рішення після закінчення строку на апеляційне оскарження.</p> <p>25 травня 2017 року Краснодарський обласний суд задовольнив клопотання Міністерства та поновив строк на апеляційне оскарження.</p> <p>18 липня 2017 року обласний суд скасував рішення Прикубанського районного суду м. Краснодара від 28 вересня 2015 року, і задовольнив позов Міністерства: зобов'язав заявників сплатити на користь Міністерства 589 384 російських рублів. Подальше оскарження заявниками рішення суду апеляційної інстанції не було успішним.</p> <p>31 липня 2018 року скарга заявників була відхилена одноособово суддею Верховного суду Російської Федерації.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).
Дата прийняття:	28/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF CINGILLI HOLDING A.Ş. v. TURKEY ET CINGILLIOĞLU v. TURKEY</u> (Application nos. 31833/06; 37538/06) <i>Щодо справедливої сатисфакції.</i>
Зміст:	<p>Справа стосувалася передачі управління та контролю над Demirbank Фонду страхування ощадних вкладів у 2000 році та подальшого продажу Demirbank, п'ятого найбільшого приватного банку в Туреччині на той час.</p> <p>Заявниками у цій справі виступили турецька компанія Cingilli Holding A.Ş. та Sema Cingillioğlu, який є головним володільцем акцій Demirbank. Обидва заявники були володільцями акцій компанії Cingilli Holding.</p> <p>Заявники скаржилися, що нездатність впродовж тривалого часу органів влади Туреччини виконати судові рішення про скасування передачі управління та контролю над Demirbank Фонду страхування ощадних вкладів та продаж банку становив порушення їхніх прав, захищених пунктом 1 статті 6 Конвенції та статтею 1 Першого протоколу до Конвенції.</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	<p>У рішенні від 21 липня 2015 року, прийнятому за наслідками розгляду заяв Cingilli Holding A.Ş. та Cingilloğlu, Суд констатував наявність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу до Конвенції.</p> <p>Це рішення суду стосувалося питання застосування статті 41 Конвенції.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Суд постановив виключити справу з розгляду з питання застосування статті 41 Конвенції (справедлива сатисфакція) щодо вимог компенсації матеріальної та моральної шкоди у зв'язку із порушенням статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).</p> <p>Суд прийняв рішення, яким державу-відповідача зобов'язано сплатити 5000 євро компенсації моральної шкоди кожному з заявників у результаті порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) та 19 991,24 євро компенсації компанії-заявникові судових та інших витрат.</p>
Дата прийняття:	28/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF TİMURLENK v. TURKEY</u> (Application no. 37758/08)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявниці на запропоновану законом індексацію суми компенсації за лікарську недбалість у зв'язку з інфляцією.</p> <p>У серпні 1996 року заявниця внаслідок невдалих лікарських маніпуляцій була змушена погодитись на ампутацію ноги. Вона пред'явила вимогу про відшкодування шкоди внаслідок лікарської недбалості, і зрештою у 2008 році їй було присуджено 50 000 турецьких лір як компенсацію матеріальної та моральної шкоди (приблизно 25 000 євро на той час) зі сплатою встановленого законом відсотка починаючи з дати інциденту.</p> <p>В грудні 2008 року Міністерство оборони сплатило заявниці 330 373 турецьких лір. Після наступного рішення суду, яке змінило початок дати нарахування встановленого законом відсотка, заявниця у 2011 році повернула Міністерству 28 620 турецьких лір.</p>

Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).
Дата прийняття:	30/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/01/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF RELIGIOUS COMMUNITY OF JEHOVAH'S WITNESSES AND HANSEN v. AZERBAIJAN (Application no. 52682/07)
Зміст:	Заявники у цій справі скаржилися, що вони не були повідомлені про апеляційне провадження у їхній справі, внаслідок чого були позбавлені можливості взяти участь у судовому засіданні, що спричинило порушення їхнього права на справедливий суд.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).
Дата прийняття:	30/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF STUDIO MONITORI AND OTHERS v. GEORGIA (Applications nos. 44920/09 and 8942/10)
Зміст:	Справа стосувалася скарги на відмову в доступі до інформації, що становить публічний інтерес. Заяву № 44920/09 подали компанія Studio Monitori, що займається журналістськими розслідуваннями, та журналістка Nino Zuriashvili, яка є засновницею цієї компанії. Заявником за заявою № 8942/10 є громадянин Грузії Mamuka Nozadze. У 2007 році Nino Zuriashvili звернулась із запитом до канцелярії районного суду з метою надання доступу до матеріалів кримінальної справи без наведення причин для такого надання. Канцелярія суду відхилила клопотання, посилаючись на положення про класифікацію інформації про розслідування та необхідність отримати згоду особи,

	<p>яка була засуджена у справі, на оприлюднення її персональної інформації.</p> <p>Заявниця оскаржила відмову канцелярії до суду, посилаючись на своє право доступу до інформації, що становить публічний інтерес. Заявниця безуспішно оскаржила рішення на трьох рівнях судової юрисдикції, і остаточним рішенням Верховного суду в червні 2008 року її скаргу було відхилено як неприйнятну.</p> <p>Матика Nozadze – практикуючий юрист/адвокат, якого було засуджено за шахрайство в березні 2006 року (викрадення коштів клієнта, що були надані йому для внесення застави у кримінальному провадженні). В жовтні 2007 року під час перебування в установі виконання покарань заявник звернувся до канцелярії міського суду з клопотанням направити йому копії всіх рішень суду щодо застосування запобіжних заходів на досудовому розслідуванні у шести кримінальних справах. Він не навів причин зацікавленості саме цією інформацією. Після того, як канцелярія суду надала заявникові лише резолютивну частину рішень у шести справах, він звернувся до суду з вимогою про отримання повних текстів рішень, посилаючись на право безперешкодного доступу до інформації, що становить суспільний інтерес. Суди своїми рішеннями, правильність яких була підтверджена остаточним рішенням Верховного суду в липні 2009 року, відхилили його скаргу.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>30/01/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>30/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF VINKS AND RIBICKA v. LATVIA (Application no. 28926/10)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалась обшуку поліцією будинку заявників, які проживали спільно, під час розслідування серйозних фінансових злочинів.</p> <p>У червні 2009 року Департамент фінансової поліції Державної податкової служби розпочав розслідування ухилення від сплати податків та легалізації коштів, одержаних злочинним шляхом, імовірно вчиненого 25 особами, включно з першим заявником та за допомогою більше ніж 200 фіктивних компаній.</p>

	<p>Того ж місяця поліція також провела обшук будинку заявників, у якому, зокрема, брали участь принаймні четверо озброєних членів антитерористичного підрозділу Omega та п'ятеро офіцерів департаменту. Справа департаменту проти першого заявника все ще перебуває на стадії досудового розслідування.</p> <p>Заявники подали декілька скарг до органів влади, в яких оспорювали, зокрема, законність ордеру на обшук; дії департаменту; необхідність участі озброєної поліції. Всі скарги були відхилені судьями, прокурорами чи слідчими.</p> <p>Перший заявник також скаржився до органів влади на те, що твердження департаменту про ухилення від сплати податків, відмивання коштів, одержаних злочинним шляхом, та проведений обшук був мотивований помстою після того, як перший заявник дав показання двом офіцерам служби в іншій справі.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>30/01/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>30/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF AHMADOV v. AZERBAIJAN</u> (Application no. 32538/10)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася відмови органів влади видати заявникові документ, що посвідчує особу.</p> <p>Заявник А. народився в Грузії, проте переїхав до м. Баку 1991 року та розпочав навчання в Азербайджанському інституті нафти і хімії (the Azerbaijan Oil and Chemistry Institute). У 1998 році поліція Азербайджана поставила відмітку у його паспорті радянського зразка про те, що він є «громадянином Республіки Азербайджан».</p> <p>У 2008 році А. подав до уповноваженого органу державної влади заяву про видачу документа, що посвідчує особу, проте йому було відмовлено на підставі статті 5 Закону 1998 року про громадянство, відповідно якої лише особи, які мали постійну реєстрацію в Азербайджані до набрання чинності цим Законом, вважались її громадянами. Однак, А. мав лише тимчасову реєстрацію як студента, а отже не мав права на отримання відповідного документа. А. оскаржив це рішення адміністративного органу та отримав рішення на свою користь в суді першої інстанції. Проте апеляційний</p>

	<p>суд, ініційований за скаргою органів влади, відмовив у задоволенні вимог А. і визнав відмову видати документ, що посвідчує особу, законною. Це рішення було підтримано Верховним судом у грудні 2009 року.</p> <p>Суди відхилили аргументи А. про його участь у виборах як громадянина Азербайджану на основі свідоцтва про народження, виданого в Грузії, та реєстрацію як військового офіцера – резервіста в Азербайджані як підтвердження приналежності до громадянства і не розглянули аргумент про наявність штампів в паспорті.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).
Дата прийняття:	30/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF CICERO AND OTHERS v. ITALY</u> <i>(Applications nos. 29483/11 and 4 others – see list appended)</i>
Зміст:	<p>Справа стосувалася судового провадження з приводу обрахунку стажу роботи заявників у державних школах Італії.</p> <p>Заявники були працевлаштовані в органах місцевого самоврядування і обіймали посади адміністративних помічників, робітників, технічних помічників, адміністративних офіцерів, помічників вчителів лабораторій або вчителів загальних предметів у державних школах Італії.</p> <p>З 1 січня 2000 року на підставі нових положень законодавства заявників було переведено на роботу до Міністерства освіти.</p> <p>Пізніше заявники звернулися зі скаргами до суду про те, що після переведення вони не отримали повного визнання їхнього стажу роботи в органах місцевого самоврядування. До завершення цього провадження, у 2006 році, було прийнято новий закон про державний бюджет. Цим законом не передбачалося повне визнання стажу роботи заявників, і їхні скарги були відхилені.</p> <p>Обґрунтовуючи свої аргументи положеннями пункту 1 статті 6 Конвенції та статтею 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності), заявники скаржилися на ретроактивне застосування нового закону про державний бюджет до їхнього триваючого провадження, стверджуючи, що це становило законодавче втручання.</p>

Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).
Дата прийняття:	30/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF SARIBEKYAN AND BALYAN v. AZERBAIJAN (Application no. 35746/11)
Зміст:	<p>Справа стосувалася смерті сина заявників під час його ув'язнення військовою поліцією.</p> <p>Сина заявників, жителя одного з сіл на сході Вірменії, було затримано військовою поліцією Азербайджану у вересні 2010 року. Його родина стверджувала, що він випадково перетнув кордон в тумані в лісі в пошуках дров та бродячої худоби, проте азербайджанські органи влади звинуватили його в участі у плануванні підриву школи в сусідньому азербайджанському селі.</p> <p>Заявник був доставлений до департаменту військової поліції Міністерства оборони в Баку та поміщений до камери, де його було знайдено мертвим в жовтні 2010 року. Національні органи влади встановили, що він повісився. Було складено судово-медичний висновок.</p> <p>Тіло сина заявників було повернуто до Вірменії в листопаді 2010 року, і органи влади порушили кримінальне розслідування. З медичного висновку вбачалося, що по всьому тілу сина заявників було знайдено ушкодження, зокрема і на його шиї та голові.</p> <p>Генеральний прокурор Вірменії звернувся із запитом про правову допомогу до Азербайджану, але оскільки відповіді не було отримано, то попереднє розслідування у Вірменії було зупинено в грудні 2011 року.</p> <p>За результатами розслідування в Азербайджані в січні 2011 року було встановлено, що син заявників вчинив самогубство і що він перебував у належних умовах та не піддавався фізичному впливу під час перебування під вартою.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) щодо смерті Manvel Saribekyan. Порушення статті 2 Конвенції щодо неналежного розслідування обставин смерті Manvel Saribekyan.

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) щодо тортур Manvel Saribekyan. Відсутність порушення статті 3 Конвенції щодо заявників.
Дата прийняття:	30/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF BABAYEVA v. AZERBAIJAN (Application no. 57724/11)
Зміст:	Справа стосувалася рішення суду про надання опіки над дітьми заявниці її колишньому чоловікові після того, як було встановлено, що заявниця, імовірно, мала позашлюбні стосунки. Заявниця у 2010 році звернулася до суду із заявою про розлучення. Суд, розглянувши справу, визначив право опіки над двома спільними дітьми на користь чоловіка заявниці, обґрунтовуючи рішення головним чином тим, що заявниця мала позашлюбні стосунки, а її поведінка «не відповідала нормам моралі». Заявниця подала скаргу, в якій стверджувала, окрім іншого, що суд неправомірно проігнорував перший висновок комісії з питань опіки та піклування, згідно з яким не було заперечень проти встановлення опіки заявниці над дітьми, і неналежним чином оцінив інших два висновки комісії. Скарга заявниці була відхилена в жовтні 2010 року, рішення про що було підтримано Верховним судом у березні 2011 року. Заявниця скаржилася, що рішення про встановлення опіки її чоловіка над їхніми дітьми становило порушення її права на сімейне життя.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).
Дата прийняття:	30/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/01/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF YAGUBLU AND AHADOV v. AZERBAIJAN (Applications nos. 67374/11 and 612/12)

<p>Зміст:</p>	<p>Перший заявник скаржився, що з ним жорстоко поводитись під час перебування в поліції 2 квітня 2011 року; другий заявник скаржився на жорстоке поводження з ним під час арешту того ж дня. Обидва заявники скаржились на непроведення ефективного розслідування їхніх тверджень про жорстоке поводження.</p> <p>Перший заявник скаржився, що розгін демонстрації поліцією 2 квітня 2011 року, його затримання і засудження за вчинення адміністративного правопорушення становило порушення його права на свободу зібрань та об'єднань.</p> <p>Перший заявник також вказував, що йому не було забезпечено справедливого судового розгляду його справи про адміністративне правопорушення, оскільки він не мав можливості найняти адвоката за власним вибором або викликати свідків для їх допиту зі сторони захисту; зазначав, що його затримання та адміністративний арешт становив порушення його права, гарантованого статтею 5 Конвенції.</p> <p>Представник другого заявника – А. повідомив 9 вересня 2014 року Суд про нову скаргу від імені другого заявника, у якій вказував, що вилучення з його офісу матеріалів справ, які стосувались провадження в Суді, становили перепону у користуванні правом, передбаченим статтею 34 Конвенції.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у матеріальному і процесуальному аспектах.</p> <p>Порушення статті 11 Конвенції (право на свободу зібрань та об'єднань) щодо першого заявника.</p> <p>Порушення статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) щодо першого заявника.</p> <p>Порушення пунктів 1 та 3 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) щодо першого заявника.</p> <p>Невиконання державою-відповідачем своїх зобов'язань за статтею 34 Конвенції щодо другого заявника.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>30/01/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>30/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF BREYER v. GERMANY</u> (Application no. 50001/12)</p>

<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася зберігання даних користувачів передплатених SIM-карт телекомунікаційними компаніями.</p> <p>Відповідно до законодавчих змін 2004 року до Закону про телекомунікації компанії мають збирати та зберігати особисті дані всіх їхніх користувачів, включно із користувачами передплатених SIM-карт, що раніше не вимагалось.</p> <p>Заявники – громадські активісти та критики державного спостереження, були користувачами таких карт, а тому мали зареєструвати свої персональні дані, такі як номери телефонів, дати народжень, їхні імена та адреси у своїх постачальників телекомунікаційних послуг.</p> <p>У 2005 році заявники звернулись із конституційною скаргою, оспорюючи різні положення Закону, включно зі статтями 111, 112 та 113. Ці положення містили в собі обов'язок збирати такі дані і надавати доступ до них органам влади як автоматично, так і за запитом.</p> <p>24 січня 2012 року Федеральний конституційний суд визнав ці положення сумісними з Основним Законом, пропорційними та обґрунтованими.</p> <p>Суд, зокрема, дійшов висновку, що збирання імен заявників та адрес користувачів передплатених SIM-карток може розцінюватись як обмежене втручання у їхні права. Розглянуті положення закону передбачали наявність додаткових гарантій, завдяки яким особи могли також звернутись до незалежних наглядових органів у сфері даних з проханням переглянути запити органів влади або з метою відновлення прав у разі необхідності.</p> <p>Держава-відповідач не перейшла межі своєї «свободи розсуду» у застосуванні законодавства, а тому було констатовано відсутність порушення прав заявників у зв'язку зі збором даних.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>30/01/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>30/01/2020 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF BIBIN AND OTHERS v. AZERBAIJAN</u> <i>(Applications nos. 81518/12 and 2 others)</i></p>

Зміст:	Заявники скаржилися, що національні суди необґрунтовано обмежили їхнє право на публічний розгляд справи.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Скарга заявників про те, що їм не було надано всіх документів, які стосувалися кримінального провадження мовою, якою вони володіли, була визнана ЄСПЛ явно необґрунтованою та відхилена відповідно підпункту «а» пункту 3 і пункту 4 статті 35 Конвенції.
Дата прийняття:	30/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF NAMAZOV v. AZERBAIJAN</u> (Application no. 74354/13)
Зміст:	<p>Справа стосувалася позбавлення заявника статусу адвоката після його словесної перепалки з суддею.</p> <p>У 2011 році заявник брав участь як адвокат особи, обвинуваченої у порушенні громадського порядку у зв'язку з участю в опозиційній демонстрації.</p> <p>У чотирьох судових засіданнях впродовж серпня того ж року заявник мав словесні перепалки з суддею, який, зрештою, прийняв рішення повідомити Асоціацію адвокатів Азербайджана про порушення заявником правил етики.</p> <p>Згідно з рішенням судді заявник під час допиту свідків обвинувачення висловлював різні фрази, які були розцінені як порушення правил адвокатської етики. Заявнику не було надано копії рішення судді або офіційних записів судових засідань, під час яких він мав словесну перепалку із суддею.</p> <p>Зрештою, Асоціація адвокатів встановила, що заявник порушив закон про адвокатуру та адвокатську діяльність та звернулася до суду із клопотанням про позбавлення заявника статусу адвоката.</p> <p>В грудні 2011 року суд першої інстанції ухвалив рішення про позбавлення заявника статусу адвоката. Останній подав скаргу, у якій зазначав, окрім іншого, що він не ображав суддю, а лише намагався захистити свого клієнта, і що його справа не була належним чином розглянута Асоціацією адвокатів, яка бажала покарати заявника за незалежність та активність. Апеляційна і касаційна скарги заявника були відхилені у 2012 році.</p>

	Заявник, посилаючись на положення статті 8 Конвенції, вказував, що позбавлення його статусу адвоката не відповідало вимогам закону і не переслідувало законної мети.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).
Дата прийняття:	30/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF FRANZ v. GERMANY</u> (Application no. 29295/16)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявника на упередженість суддів апеляційного суду, які прийняли рішення про його відсторонення від посади нотаріуса.</p> <p>Заявник отримав статус нотаріуса у 1997 році, проте у 2013 році був остаточно позбавлений його Головою апеляційного суду.</p> <p>В березні 2013 року заявник оскаржив це рішення, і справа була призначена до розгляду нотаріальною палатою Апеляційного суду. Він також подав скарги на упередженість проти суддів нотаріальної палати в серпні того ж року, проте його скарги були відхилені як неприйнятні в листопаді 2013 року.</p> <p>Апеляційний суд відхилив апеляцію заявника на рішення про відсторонення від посади нотаріуса в березні 2014 року. Суд навів правові положення, згідно з якими нотаріус має бути позбавлений свого статусу, якщо його фінансові обставини, манера ділового адміністрування або його поведінка щодо депозитів ставила під загрозу інтереси користувачів правовими послугами.</p> <p>В листопаді 2014 року Верховний федеральний суд відхилив скаргу заявника як неприйнятну. Заявник подав конституційну скаргу до Федерального конституційного суду, посилаючись на своє конституційне право на законного суддю. В листопаді 2015 року Федеральний конституційний суд відмовив у розгляді скарги.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Відсутність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).

Дата прийняття:	30/01/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF SUKACHOV v. UKRAINE (Application no. 14057/17)
Зміст:	<p>З моменту затримання заявника у 2012 році за обвинуваченням у тероризмі він перебував під вартою у Дніпропетровському (наразі Дніпровському) СІЗО №3, який у березні 2016 року був переведений до категорії тюрем. Заявника було засуджено у 2018 році і призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 12 років. Впродовж часу перебування в Дніпровській тюрмі заявник скаржився на санітарні та гігієнічні умови свого ув'язнення, подаючи звернення до члена парламенту у 2016 році та Генерального прокурора у 2017 році. Його перша скарга була відхилена за результатами інспекції регіональним (обласним) прокурором, який дійшов висновку про те, що твердження заявника не відповідали дійсності. Інший прокурор дійшов схожих висновків і щодо другої скарги заявника.</p> <p>Рішення Суду <i>Стаття 3 Конвенції.</i></p> <p>Суд повторює, що принципи оцінки умов тримання під вартою/ув'язнення, викладені в інших рішеннях, зокрема в рішенні <i>Muršić v. Croatia</i> (no. 7334/13).</p> <p>Так, існування сильної презумпції нелюдського або такого, що принижує людську гідність поводження за статтею 3 Конвенції, коли засуджений має менше 3 кв. метрів особистого простору, може іноді компенсуватися сукупністю умов ув'язнення, таких, як свобода руху та доцільність ув'язнення.</p> <p>Суд встановив, що особистий простір, виділений заявникові під час перебування в Дніпровській тюрмі, перебував у межах від 2,6 до 3,35 кв. метрів, що не було компенсовано іншими факторами. Дійсно, це було також обтяжено окремими аспектами ув'язнення заявника, такими, як відсутність реальної можливості виконувати спортивні вправи між 2012 та 2014 роками. За виключенням періодів, коли заявник мав 4,3 кв. метра особистого простору в одній із камер між 2014 та 2017 роками, ЄСПЛ дійшов висновку, що кумулятивний ефект умов ув'язнення заявника становить порушення статті 3 Конвенції.</p> <p><i>Стаття 13 Конвенції</i></p>

Суд дійшов висновку, як і в попередніх справах проти України, що скарга до прокурора не була ефективним засобом правового захисту. Це пояснюється тим, що, зокрема, такий засіб не забезпечує належних гарантій незалежного і справедливого розгляду та не може призвести до превентивних і компенсаторних відшкодувань, а також має процесуальні недоліки, оскільки будь-яка скарга може бути розглянута повністю прокурором та установою без залучення засудженого.

У справах цієї категорії Суд підкреслював, що проблеми умов тримання під вартою не були індивідуальними, а мали структурний характер, що підривало ефективність будь-яких превентивних засобів правового захисту.

Зрештою, не було запропоновано будь-який компенсаторний засіб правового захисту, доступний заявникові у його справі.

Таким чином, Суд дійшов висновку, що у заявника не було ефективних засобів правового захисту щодо скарги на умови його досудового тримання під вартою в тюрмі Дніпра, а тому мало місце порушення статті 13 Конвенції у поєднанні зі статтею 3 Конвенції.

Стаття 46 Конвенції. Обов'язкова сила рішень та їх виконання

Суд підкреслює, що він вже констатував порушення статей 3 та 13 Конвенції щодо неналежних умов ув'язнення в СІЗО в Україні в 55 інших рішеннях, 120 аналогічних скарг очікують розгляду, і що згідно з останніми статистичним відомостям більше 20 000 осіб перебувають в установах досудового тримання під вартою. Таким чином, справа стосувалася постійної структурної проблеми, яка вплинула і була здатна вплинути на велику кількість осіб.

Незважаючи на триваючу реформу пенітенціарної системи, ситуація з досудовим триманням під вартою не покращилась. Таку відсутність прогресу відзначили як Комітет міністрів Ради Європи так і Європейський комітет із запобігання катуванням або такому, що принижує гідність поводженню чи покаранню, які постійно закликали українські органи влади до вирішення цієї проблеми. Незважаючи на те, що Комітет міністрів здійснює нагляд за виконанням рішень Суду щодо умов ув'язнення в Україні впродовж останніх 14 років, такі порушення, як у справі заявника, продовжують мати місце.

З огляду на наведене Суд вирішив застосувати процедуру пілотного рішення у справі заявника та перерахував комплексні заходи для вирішення структурної проблеми.

Зокрема, було висловлено припущення, що переповненість місць досудового тримання/ув'язнення може бути зменшена завдяки частішому застосуванню запобіжних заходів, не пов'язаних із

	<p>позбавленням волі, та шляхом мінімізації застосування запобіжних заходів у вигляді досудового тримання під вартою.</p> <p>Прокурорів та інших працівників правоохоронних органів варто заохочувати до зменшення кількості клопотань про тримання під вартою та їх продовження, за виключенням найбільш серйозних справ, і якомога ширше використовувати альтернативи за відповідної можливості.</p> <p>Більше того, чинний мінімальний стандарт особистого простору за національним законодавством 2,5 кв. метрів на ув'язненого необхідно узгодити з Конвенційними стандартами.</p> <p>Варто також виділити відповідні кошти для проведення основних робіт по відновленню/ремонті діючих місць позбавлення волі та замінити старі установи на нові без затримок.</p> <p>Більше того, має бути впроваджена система ефективних засобів захисту згідно з прецедентною практикою Суду. Найкращим превентивним засобом захисту може бути спеціальний незалежний орган влади для нагляду за місцями позбавлення волі, тоді як компенсаторні засоби захисту можуть включати в себе зменшення покарання засудженому або відшкодування шкоди. Суд підкреслює, що превентивний та компенсаторний засоби захисту мають бути взаємопов'язані, і задля їх ефективності – також і поєднуватись.</p> <p>Зрештою, враховуючи постійний та триваючий характер проблеми та явну відсутність будь-якого конкретного рішення, Суд закликав українські органи влади забезпечити доступні ефективні превентивні та компенсаторні засоби захисту впродовж наступних 18 місяців з дня набуття цим рішенням статусу остаточного.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) щодо умов тримання заявника під вартою в Дніпровському СІЗО.</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у зв'язку із відсутністю ефективних засобів за скаргою заявника за статтею 3 Конвенції.</p> <p>Держава-відповідач повинна впродовж 18 місяців з дати набуття цим рішенням статусу остаточного відповідно пункту 2 статті 44 Конвенції забезпечити поєднання ефективних внутрішніх засобів правового захисту щодо умов тримання під вартою, які мають включати як превентивний, так і компенсаторний ефект задля того, щоб у повному обсязі виконати вимоги, викладені в цьому рішенні.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>30/01/2020</p>

Дата набуття статусу остаточного:	30/04/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF J. M. B. AND OTHERS v. FRANCE <i>(Application nos. 9671/15 – and others)</i>
Зміст:	Справа стосувалася скарг 32 осіб на неналежні умови ув'язнення, переповненість тюрем та неефективність превентивних заходів, доступних заявникам.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування). Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту).

Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 27.01.2020 по 31.01.2020/ Відпов. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. – Київ, 2020. – Вип. 4. – 29 стор.

Застереження:

1. Огляд окремих судових рішень, зокрема й їх переклад, здійснюється працівниками департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду з використанням матеріалів, розміщених на вебсайтах Європейського суду з прав людини:

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>,

<https://hudoc.echr.coe.int>.

2. Огляд рішень здійснюється з метою ознайомлення з їх коротким змістом. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним на вебресурсах Європейського суду з прав людини.

3. Інформація має суто допоміжний та довідковий характер та не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua